

EEN NIEUW GALGEVELD VOOR OOSTENDE 1776

door Julien VERHAEGHE

Burgemeester Arout HOIJS zat eind 1776 met een zwaar probleem. Het Magistraat van Oostende had, na een proces dat begonnen was op 29 april, de jood HEYMAN Isaak, allias Herman TRESLER, wegens valsmunterij ter dood veroordeeld. Deze laatste had van j^e Marie Joanna VAN VOSSEM, weduwe van Sr Guillelmus DE BROUWER, een grote hoeveelheid kant gekocht, en haar betaald met valse bankbrieven van 10 Engelse pond sterling.

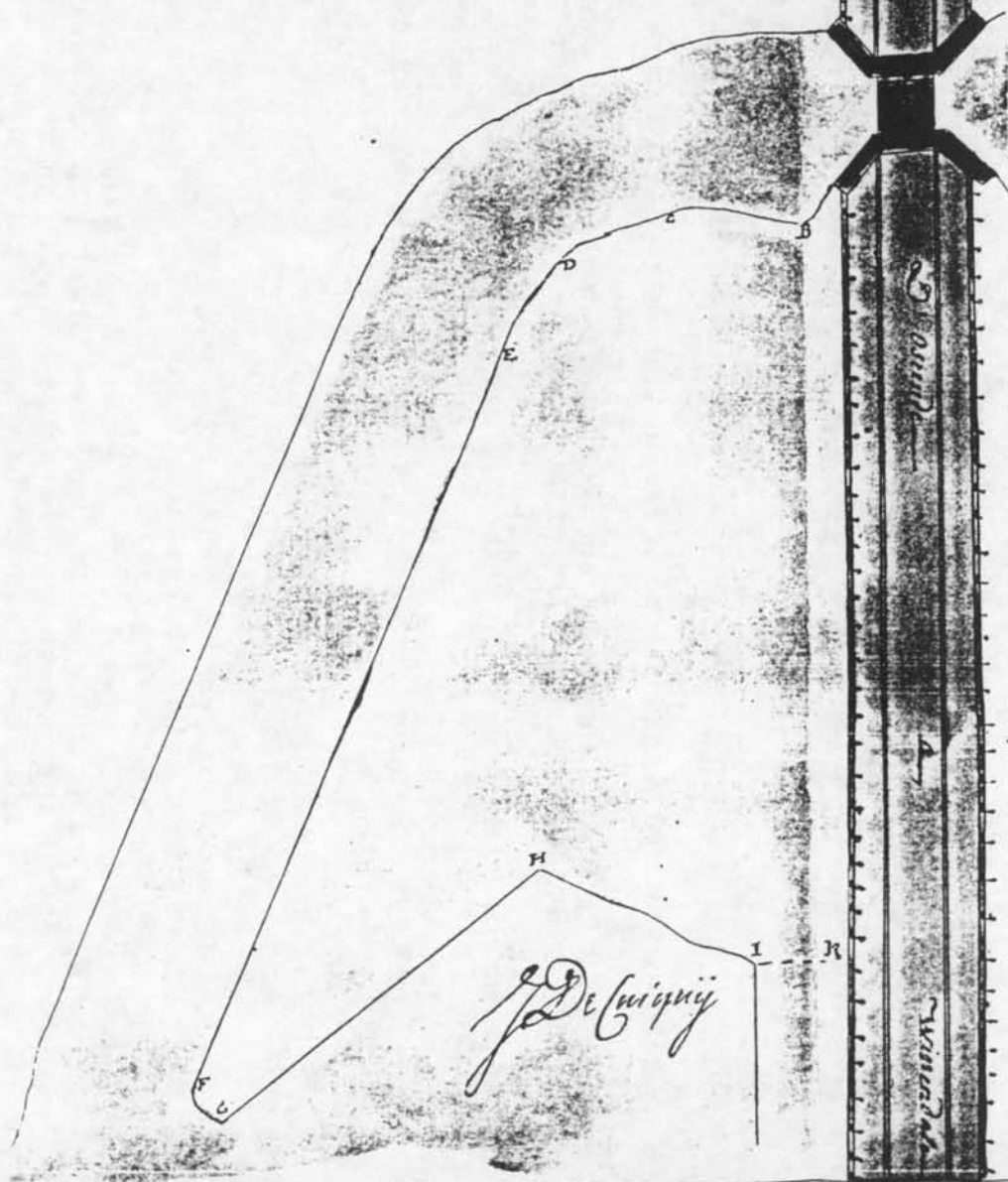
De terechtstelling zelf bracht geen moeilijkheden mee, dat gebeurde traditioneel op de Grote Markt voor het stadhuis, en was telkens aanleiding tot een grote volkstoeloop. Het probleem was dat nadien het lijk op het galgeveld, buiten de stadsmuren, moest opgehangen worden aan een galg, en daar tentoongesteld blijven "ten exemple". Nu was door een of andere reden het oude galgeveld niet meer beschikbaar, en moest dus uitgekeken worden naar een nieuwe plaats; de veroordeelde zou wel wachten.

Na wikken en wegen deed het Magistraat op 12 november per brief een verzoek aan het College van het Brugsche Vrije om te mogen beschikken over "seker plaetse" onder jurisdictie van het Vrije, gelegen voorbij de eerste brug over de Sint-Catharinakreek langs "onsen calsjidewegh naer Wijnendale". De stad was eigenaar van de grond, en had toegestaan dat bij de aanleg van de steenweg deze grond gebruikt werd om erop een barak te bouwen voor materiaal. Het Magistraat wenste nu op dezelfde grond een "blauwe arduije galge op te rechten om daer aen te exposeren de criminele uijt krachte van onse vonnissen ter doodt geexecuteert". Het Magistraat verzocht om spoedige verlening van de toestemming daar "het soude konne gebeuren dat er in het korte van de galge in questie gebruijck sal moeten gemaakt worden".

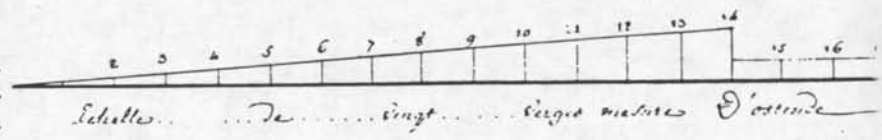
Reeds op 14 november werd de zaak te Brugge behandeld. In principe was het Vrije akkoord, en op 16 november werd naar Oostende geschreven om te vragen dat men hun een "carte figuratif" met opgave van de oppervlakte van het perceel zou zenden. Tevens vroeg men om een ontwerp van een "acte van non-prejudice". Het Magistraat verzond het gevraagde op 6 december en drong nogmaals aan op spoed.

Het verzoek werd toegestaan op 7 december op voorwaarde dat "het de Heren van Oostende niet toegestaan sal wesen in het geval dat in den transport van doode lichaemen naer de voorseijde plaetse patibulaire (= galgeveld) wiert gedraegen de roede van justitie, deselde roede niet en gerecht (1) en is te draegen op het territoir tusschen de stadt ofte schependomme ende de noggesijde plaetse patibulaire".

Op 10 december schreef het Magistraat van Oostende een brief aan de Heren van het Vrije om te bedanken voor de verleende toestemming, en om te verzekeren dat "wij en sullen van soo gracieuze toelatinge noijt ander gebruijck maecken dan op de wijze bij uwen geëerden van 7 deser voorgehouden, mits wij ons altijts sullen trachten te verwijderen van alle hetgonne eenige de minste

Plan
 De la Place Fortifiée
 Pour la Ville et port d'Orinda
 A premiere part de la chaussee sortant d'Orinda
 B.C.D.E.F.G.H.I.K place fortifiée

J. De Guisquij

aenleijdinge soude konnen geven ot krinckinge van eene externe jurisdictie.

De uitrusting van het terrein en het oprichten van de galg moet dan zeer vlog gebeurd zijn, want op 1 februari 1777 schreef het College van het Vrije aan hun "lieven ende beminden bereijder Cobbaert" van 's Heerwoutermansambacht om hem te melden dat "maendagh aenstaende" te Oostende een terechtstelling zou plaatsvinden en hem te belasten "aldaer present te wesen".

Op 6 februari bracht bereijder COBBAERT verslag uit aan het College van het Vrije. Hij schreef in zijn rapport dat hij zich "op den derden ditto heeft gevacheerd naer de stad van Oostende ende ghevigileert wegens den transport van het dootd lichaem van den aldaer ghejustificieerden jode naer de plaetse patibulaire". Hij verklaart te hebben "ghesien dat die van het Magistraet aldaer met de roede van justitie gherecht sijn ghecommen bujttende Westpoorte tot naerbij het crucifix aldaers staende op UEL territoir, alwaer sij de gemelde roede hebben laeten vallen tot dat sij, gecommen sijnde op de plaetse patibulaire, sij degonne aldaer opgerecht hebben gehouden tot soo lanck 't recht was volbrocht, ende te retour gecommen met gestreckten roede tot voorbij den voormelden cruijce".

Bron : R.A.B. bundels Brugsche Vrije nr. 18. Zie ook Julien VERHAEGHE "Sentencen crimineel; deel 4, blz. 16 e.v. (voor het proces).

(1) GERECHT staat hier voor OPGERICHT, RECHTGEHOUDEN.

20-JARIGE INDEX

De cumulatieve index over de jaargangen 1971-1991 is verschenen.

Ze omvat 127 bladzijden en werd samengesteld door dhr. Norbert HOSTYN, stadsconservator en effectief lid van de kring.

Inhoud

- Voorwoord van de voorzitter
- Inhoudstafel van alle verschenen artikels gerangschikt volgens auteur.
- Overzichtslijst fotobladzijden en illustraties in de tekst.
- Overzichtslijst boekbesprekingen.
- Index op de persoonsnamen.
- Index op de trefwoorden.
- Index op de Oostendse maatschappijen.
- Index op de straatnamen.

Dit "monumentale" werk en onmisbaar instrument voor al wie regelmatig de Platetijdschriften consulteert is te verkrijgen aan de balie van ons museum aan de prijs van 250 Fr. of door storting van 330 Fr. (250 Fr + 80 Fr portkosten) op rekening

000-0788241-19

Heemkring De Plate

Oostende

met vermelding "cumulatieve index"